

Arkivverket

postmottak@arkivverket.no

Oslo, 19.12.2025

Vår ref.: 25/83

Rapport for prosjektet: Etisk veileder til bruk og publisering av Samisk fotomateriale

Norges museumsforbund (NMF), ved vår seksjon Samisk Museumslag (SML) som nå har skiftet navn til Seksjon for museer som arbeider med samiske tema, mottok kr. 160 000 til prosjektet «Etisk veileder til bruk og publisering av Samisk fotomateriale». Arbeidet med veilederen ble påbegynt i 2023 og skulle etter opprinnelig plan vært ferdigstilt i 2024. Den ble dessverre forsinket, noe Museumsforbundet har hatt dialog med Arkivverkets Sissel Eltvik Wang om.

Målet med prosjektet

Målet med prosjektet var å bidra til at bruk og registrering av fotografier med samiske motiver foregår på en måte som tilfredsstiller kravene i gjeldende lover, bestemmelser, god praksis og med etisk bevissthet om særlige problemstillinger knyttet til samisk fotomateriale. Veilederen skal bygge på kunnskap fra seminaret i fotoetikk som Samisk museumslag arrangerte høsten 2022. Veilederen skal gi etisk veiledning til institusjoner som forvalter samisk bildemateriale og bidra til å løse ulike etiske dilemmaer knyttet til fotomateriale til institusjonene som formidler dem.

Gjennomføring av prosjektet

Prosjektmedarbeideren som skulle arbeide med veilederen sluttet i stillingen, og man måtte finne en erstatter for henne med riktig kompetanse på fotomateriale til å slutføre arbeidet. Etter grundige undersøkelser fant NMF og SML en svært kompetent kandidat i Marthe Tollnes Fjellestad som arbeider på Perspektivet museum. Hun ble frikjøpt for å arbeide med slutføring av teksten og til å følge opp arbeidet med design og oversettelse av veilederen. Dette ble dels gjort som frikjøp fra stillingen på Perspektivet museum, dels på hennes fri tid da museet ikke hadde anledning til ytterligere frikjøp.

Arbeidet med ferdigstilling ble noe mer omfattende enn påregnet. Sekretariatet i Museumsforbundet og seksjonen gjennomførte sammen en omfattende høring av førsteutkastet blant museene med støtte fra Sametinget og i Fotonettverket som helhet. Det kom mange gode og viktige kommentarer til utkastet gjennom høringen og dette dannet grunnlag for det videre arbeidet med ferdigstillingen av teksten. Referansegruppen, der ansatt i NMFs sekretariat deltok, bidro med kommentarer og innspill i det videre arbeidet med slutføringen av veilederen, mens Marthe Fjellestad sto for alt arbeid med tekst, innhenting av tilbud på design, oppfølging av design

mm. Sekretariatet i Museumsforbundet bidro med administrativ støtte samt kommentarer til nye utkast og annet nødvendig arbeid sammen med seksjonen.

Den omfattende høringen ga også tydelig tilbakemelding om at dette var en viktig veileder som mangler i arbeidet med foto både i Norge og internasjonalt. Dette bidro til at man fant det nødvendig å bruke de nødvendige ressursene i arbeidet med slutføringen slik at resultatet skulle fylle dette behovet.

Den norske utgaven av veilederen ble første gang lansert på Privatarkivkonferansen i Stavanger i slutten av april 2025. Deretter ble den lansert digitalt i webinar i slutten av juni – og sist på seksjonens fagsamling i september 2025. Da var også en oversatt utgave på nordsamisk publisert.

Resultater og gevinster

Med den foreliggende veilederen *Små grep kan gjøre stor forskjell: Etisk veileder for tilgjengeliggjøring og formidling av samisk fotografi* har man fått et verktøy som kan brukes av museene i Norge og de delene av Sápmi som leser norsk eller nordsamisk. Vi vet at veilederen brukes og er blitt et referansearbeid allerede. Slik sett er det gode gevinster som vil øke etter hvert som kunnskapen om veilederen spres ytterligere. I tillegg til nevnte lanseringer og webinarer er informasjonen spredd via NMFs nettside og nyhetsbrev. I veilederen har man også referanser til andre arbeidere som kan være av nytte.

For 2026 planlegges også å få til en engelsk oversettelse slik at veilederen kan komme til nytte også for brukere i andre språkområder. Dette behovet har vært understreket fra flere hold gjennom arbeidet og i etterkant av lanseringen. Seksjonen vil følge opp dette sammen med sekretariatet i NMF. Målet er å kunne lansere denne i slutten av mars 2026 under den internasjonale konferansen for Dávvirat Duiskkas i Alta. Veilederen kan benyttes til annen type fotografi, blant annet knyttet til urfolk.

Erfaringer og utfordringer

Utfordringen har først og fremst knyttet seg til endringer i personell, som har bidratt til å forsinke prosessen en god del og at nye personer har måttet overta arbeidet og føre det videre. I tillegg så vi at det ville være svært verdifullt med en høring for å forankre og utvide perspektivene til å dekke de behov som de som arbeider med samisk og annet fotografi opplever at de har. Mange sentrale kompetansepersoner i dette miljøet er svært travle, og det har av den grunn vært nødvendig å ikke forhaste seg for mye med tanke på frister for tilbakemeldinger i arbeidet med fullføringen.

Regnskap

Prosjektet fikk tildelt kr. 160.000 i prosjektstøtte fra Arkivverket. Som det vedlagte regnskapet viser, er det så langt brukt kr. 266 033 til prosjektet. Dette omfatter kr 120.539 i kostnader til design av norsk og nordsamisk versjon av veilederen i tillegg til frikjøp og engasjement av forfatter til ferdigstilling av tekst, oppfølging av referansegruppen, oversettelse og design. I tillegg til dette

har det vært benyttet mye arbeidstid i sekretariat, fagseksjoner og i referansegruppen som ikke er beregnet og lagt inn i regnskapet.

Seksjonen vil dekke kostnadene til engelsk oversettelse i 2026 gjennom tilskudd og oppsparte midler.

Lenker til publikasjonene:

[Ny etisk veileder for tilgjengeliggjøring og formidling av samisk fotografi – Norges museumsforbund](#)

[Små grep kan gjøre stor forskjell. Etisk veileder for tilgjengeliggjøring og formidling av samisk fotografi – Norges museumsforbund](#)

Ta gjerne kontakt dersom det er spørsmål som ønskes utfylt.

Med vennlig hilsen

Liv Ramskjær
generalsekretær (fung.)

Vedlegg: Regnskap for prosjektet.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og oversendes uten signatur.